

ten end andre Laan, og at vedkommende Kreditor da heller ikke maatte have anden Sikkerhed end den, han har ved Udlaan i Løsøre. Dette er den første og simpleste Betingelse, som forekommer mig at maatte stilles for at kunne give Renten aldeles fri, men selv under disse Omstændigheder vilde det være i højeste Grad betænkeligt fra Statens Side, thi vi maa vel lægge Mærke til, at det netop er de Folk, som ikke kunne laane af Kreditforeningerne, fordi de ville laane Mere, end disse Foreninger ville udlaane paa det Pant, de kunne give, som ere tvungne til at give en højere Procent, end Kreditforeningerne fordrer, og det er altsaa dem, der søge om Bevilling til at give en højere Rente. Det er i Almindelighed saadanne Folk, som have kjøbt en Eiendom, hvoraf de kun kunne betale en forsvindende Del, og som da tro at kunne hjælpsig ved at reise et stort Laan, hvoraf de maa betale en høj Procent i Rente. Det viser sig imidlertid ofte, at det gaar tilbage for dem, saaledes at de ikke kunne svare denne høje Rente, og hvad bliver tilsidst Folgen deraf? De søge da tilsidst at udpine Jorden, og det er en let Sag at udpine den saaledes, at den ikke kan forvinde det i 30 Aar, men er det ikke, da Landbruget er en af de vigtigste Næringsveie, hvoraf de fleste af Statens Indvaanere skulle leve, Statens Formaal at sikkre sig, at man ikke giver Stødet til, at Udpiningsystemet bliver større, end det hidtil har været? Det er maasse allerede trængt temmeligt stærkt frem i visse Egne, og det var maasse paa Tiden at gjøre et Skridt til at standse det noget. Jeg ser imidlertid godt, at man da strax kunde sige, at det var en Indskrænkning i Friheden, men vil man ikke gaa denne Vej, skal man ialfald heller ikke gaa den anden Vej og sige, at overfor dem, der ere nødte til at give saa stor en Rente, blot fordi de have kjøbt Mere, end de kunne betale en passende Andel af, skal Kreditor have Lov til at tage saa høj en Rente, som han vil. Det tror jeg ikke er i Statens Interesse, og det vil efter min Overbevisning bidrage til, at Forderne tilsidst blive udpinte. — Min ærede Nabo tilhøre (H. M. Petersen) sagde, at dette Forhold var

et Tillidsforhold, men deri kan jeg ikke være saa ganske enig med ham, thi, ihvorvel jeg godt kan indrømme, at den Debitor, man har Tillid til, bedre kan faa et Laan end den, man ingen Tillid har til, er der dog ogsaa paa den anden Side Kreditorer, som se mere paa en høj Rente end paa deres Debtors Dygtighed eller paa, hvor sikkert det Pant, som de faa for deres Kapital, i det Hele taget er. Det forekommer mig, at vil man tillade Kreditor at tage saa høj en Rente, som han kan faa, skal man paa den anden Side ogsaa sikkre Debitor for, at der bliver Forskjel paa Rentens Størrelse, eftersom han kan hyde et sikkert eller et usikkert Pant. Det kan godt være, at Kreditforeningerne have bidraget til, at Renten er bleven højere nu, end den har været før, og det kan paa den anden Side ogsaa være, at de have bragt Nytte derved, at Kapitalerne fra disse Foreninger staa mere sikke for Opfigelse; men skal man gaa ind paa den Tanke, som ligger i dette Lovforslag, tror jeg ogsaa, at man maa tage Hensyn til det Samme, som er Tilfældet med Kreditforeningerne, saaledes at man, dersom man vil give Kreditor Tilladelse til at tage en højere Rente end 4 pCt., stiller den Betingelse, at han enten skal være bunden til at lade Kapitalen staa uopfigelig i en vis Række Aar eller ogsaa svare en vis Afgift til Staten af det, han faar over 4 pCt. Dette er Tanker, som pludselig falde mig ind, og som jeg ikke nu skal forfølge videre, men jeg tror dog, at der kan være Noget i, at Staten ligesaa vel kan være berettiget til at fordrer Noget af Kreditor som af Debitor. Naar Staten fordrer sin Afgift af Debitor baade for stemplet Papir og for Thinglæsning, forekommer det mig, at man paa den anden Side ligesaa godt kan sige, at naar Kreditor vil have en højere Rente end 4 pCt., maa han ogsaa give Noget til Staten. Jeg kan, som sagt, ikke billige den Paastand, at Penge ere en Vare i den Forstand, naar man for sine Penge faar en Prioritetsobligation med Pant i en fast Eiendom, thi det er netop denne Obligation, hvorpaa Bøgten maa lægges i Henseende til Renten. Det er ikke af Pengene, man faar Renten, men af Obligationen,